

1

*Hij die de dochter voor zich wil winnen,
moet met de moeder eerst beginnen.*

Engels spreekwoord

Gewest York, Pennsylvania
december 1784

HET WERD HOOG TIJD dat zijn dochters trouwden, zei vader.

Maar het was natuurlijk wel merkwaardig dat hij hun geluk hoopte te bereiken door een huwelijkskandidaat helemaal uit Philadelphia te laten komen. Eden Lee vond het een angstaanjagend idee. Het getik van de staande klok maakte de spanning in de stille, door kaarsen verlichte kamer nog groter. Stond haar vader op het punt een ondoordachte beslissing te nemen? Al dagen voelde ze dat er iets op komst was wat hun voorspelbare, ongelukkige wereldje op zijn kop zou zetten, en nu was daar die onverwachte brief uit de grote stad...

Liege Lee stond bij de haard; zijn vastberaden gezicht betrok toen hij naar het papier in zijn hand keek. Louise Lee, die naast hem zat, waagde het zowaar hem iets te vragen.

‘Liege, wil je hem alsjeblieft voorlezen? We krijgen zo weinig nieuws uit het oosten.’

Eden glimlachte een beetje beverig om de smeekbede van haar moeder. Haar blik gleed van het strenge gezicht van haar vader naar de zachte contouren van haar zusje, die bij kaarslicht zat te verstellen. Toch bleef haar aandacht gericht op de post, en toen

zijn knarsende stem door de kamer klonk, vergat ze haar eigen naaiwerk helemaal.

‘Het handelsgilde heeft me al maanden geleden een nieuwe leerjongen beloofd. Eindelijk krijgen we een brief.’ Met zijn bril op het puntje van zijn smalle, pokdalige neus vouwde hij het verfrommelde papier weer open. ‘Deze man komt uit Schotland en is daar opgeleid. Daarna is hij gedwongen voor een Amerikaanse meester in Philadelphia te werken. Sinds het einde van de oorlog werkt hij in een smederij met twaalf leerjongens in het hartje van de stad. Zijn meester is onlangs gestorven en nu zoekt hij een werkplaats in het westen om zijn opleiding af te ronden. Hij heeft goede getuigschriften.’ Vader schraapte zijn keel en richtte zijn blik weer op de brief. ‘Hij schrijft: “Ik weet niet zeker of deze brief zijn bestemming zal bereiken. Waarschijnlijk zal het pakket dat ik erbij stuur, onderschept worden. Ik hoop dat één van ons eind december veilig en wel aankomt.”’

Er viel een gespannen stilte, gevolgd door een snik. ‘Eind december...’ Moeder liet het linnen op haar schoot glijden. ‘Vandaag of morgen dus? Ik dacht dat hij pas in de lente zou komen!’

‘Vandaag of morgen, ja,’ gromde vader en hij nam zijn dochters grondig in zich op.

Het viel Eden op dat hij het langst naar Elspeth bleef kijken, en ze begreep wel waarom. Maar haar grootste ronding bleef verborgen onder haar verstelwerk, en ze vertrok geen spier onder de strenge, onderzoekende blik van haar vader. Een dezer dagen zou Elspeths kind geboren worden.

Maar wie zou het eerst arriveren? De leerjongen of het kindje?

Daar maakte haar vader zich zorgen over, wist Eden. Zijn plannen voor haar onhandelbare zusje mochten niet doorkruist worden door de vroege aankomst van de vreemdeling.

‘Beseffen jullie wel wat de komst van deze man betekent?’ bulderde hij zijn dochters toe. De strenge woorden bezorgden Eden buikpijn. Ze keek op en wachtte tot Elspeth dat ook deed, maar haar zusje negeerde haar vader gewoon, zoals ze altijd deed als zijn uitspraken haar niet aanstonden.

‘Elspeth Ann!’

Eindelijk reageerde ze; ze keek snel op, alsof ze haar vader nu pas hoorde. Het flakkerende kaarslicht maakte haar mooie gezicht nog aantrekkelijker.

‘Jullie weten toch wel wat dit betekent? Eden en jij?’

‘Ja, vader,’ mompelde Elspeth plichtmatig.

Eden hield op met handwerken en knikte alleen, gekwetst. Uit haar ooghoeken zag ze de medelevende blik van haar moeder.

‘Het plan is als volgt,’ vervolgde haar vader. ‘Als de leerjongen hier eerder is dan het kind, is het spel uit. Dan moet hij met Eden trouwen. Als hij na de geboorte van het kind komt, is hij voor jou, Elspeth. Jullie weten hoe dat gaat.’

Moeder knikte; haar treurige gezicht onthulde dat ze dit uit eigen ervaring wist. Jaren geleden was vader als leerjongen in dienst gekomen bij haar vader, een meester-wapensmid, en zij was bij het contract inbegrepen geweest. Hoewel het gerucht ging dat zij van iemand anders hield, had de traditie overwonnen. Het was een aloud gebruik dat leerjongens met de dochter van hun meester trouwden, even onveranderlijk als de wetten van de Engelse koning George. Hoewel de tijden veranderd waren en de oorlog door de Amerikanen gewonnen was, hield vader krampachtig vast aan het verleden.

Eden bestudeerde zijn verweerde gezicht in het lamplicht en beet op haar lip. Ze verdacht vader ervan dat hij de man voornamelijk aan zich wilde binden om geld aan hem te verdienen. Dat was belangrijker voor hem dan het uithuwelijken van zijn dochters. Tenslotte dromden alle geschikte huwelijkskandidaten uit de wijde omtrek hun smederij binnen om te bedelen, te onderhandelen of in klinkende munt te betalen voor het smeedwerk dat ze leverden. Tot nu toe had niemand zijn goedkeuring kunnen wegdragen. Of niemand wilde hem als schoonvader hebben. Het was echt iets voor vader om een band te smeden met een vreemdeling, iemand die niets van hun zaken wist.

Kon ze maar protesteren! De woorden brandden haar op de tong en bleven in haar hoofd rondspoken terwijl ze haar naaiwerk hervatte. *Eerlijk is eerlijk, vader, deze onbekende man is geen jongen*

meer. Hij is al bijna klaar met zijn leertijd. Het is niet eerlijk om hem te dwingen zich aan die traditie te houden. Bovendien bestaat er ook nog zoiets als liefde.

Maar ze kon niet eigenwijs zijn. Haar vader was even hard en onbuigzaam als het ijzer dat hij bewerkte. Als meisje van vijf was ze één keer brutaal tegen hem geweest en vervolgens had ze twee weken of langer rondgelopen met een striem op haar achterwerk. Sindsdien sprak ze hem alleen in gedachten tegen.

‘Hoe heet die man, Liege?’ vroeg moeder. Ze was opgehouden met handwerken.

‘Ballantyne,’ antwoordde hij terwijl hij het meegezonden pakket bekeek. ‘Silas Ballantyne.’

Eden liet de klanken goed tot zich doordringen. Een sterke naam. Degelijk. Gedenkwaardig. De vorige leerjongen was George White geweest, een saaie jongen die door iedereen vergeten werd. Vader had vanaf het begin een hekel aan hem gehad. Hij had hem bijna laten verhongeren en hem maar al te vaak met de zweep ervan langs gegeven. Maar deze ambachtsman was zo te horen geen kleine jongen meer. Voor hem zou ze vast geen eten hoeven meesmokkelen, zoals ze voor die arme George vaak gedaan had.

Toen ze papier hoorde ritselen, keek ze weer op. Het pakket dat deze Schot gestuurd had, in stof gewikkeld en met twijndraad dichtgebonden, werd langzaam uitgepakt. Vader bekeek het metaalwerk langdurig, als met stomheid geslagen, voordat hij het omhooghield. Het was een koperen lantaarn, driehoekig, met een grote ophangring. Vanaf haar zitplaats zag Eden dat in het scharnierende deksel een elegant uitgewerkt krullend patroon van gaatjes was aangebracht. Toen haar vader het lont aangestoken had, keken ze allemaal als in vervoering toe. Door de spiegellende achterkant gaf de lantaarn tweemaal zo veel licht.

‘Werk van een echte stadssmid, een meester in het graveren!’ Vader kneep zijn ogen tot spleetjes. ‘Dit zou ik goed kunnen verkopen, daar twijfel ik geen moment aan.’

‘Het is een geschenk,’ fluisterde Eden ondanks zichzelf. ‘Dat kunnen we niet verko-’

Met een por in de ribben legde Elspeth haar het zwijgen op. ‘Alleen een sentimentele dwaas bewaart geschenken,’ siste ze, scherp als altijd. Daarna stak ze haar kin in de lucht en keek hun vader aan. ‘Hoor eens, vader, waarom maakt u er geen uithangbord van? Denk eens aan de opdrachten die u dan zult krijgen! Een fraaie lantaarn uit Philadelphia, midden in de wildernis van het gewest York.’

Eden verbaasde zich erover dat het zakeninstinct van haar zusje zelfs door haar zwangerschap niet verminderd was. In het felle schijnsel van de nieuwe lantaarn bekeek ze haar zusje en vader van opzij en weer viel het haar op hoeveel Elspeth en vader op elkaar leken. Elspeth had een zoon moeten zijn. Dat had vader al minstens honderd maal gezegd. Als ze haar ogen dichtdeed, zag ze haar zusje voor zich met een kniebroek en een linnen overhemd aan... en nog steeds in verwachting.

‘Ik durf te wedden dat Jacob Strauss niet meer zo veel praatjes heeft als hij dit werk ziet,’ mompelde vader. ‘Die oude Duitser mag dan de beste uitvinder in de buurt zijn, maar zoiets heeft hij vast nog nooit gezien. Over Strauss gesproken: heeft hij de rekening al betaald voor die ijzeren siervelg die we voor hem gemaakt hebben?’

Elspeth haalde haar schouders op. ‘Dat kunt u beter in de kasboeken nakijken. Die heb ik vanmorgen kloppend gemaakt.’

‘Nakijken? Ik kan ze niet eens vinden.’ Hij keek chagrijnig. ‘Ik heb nog zo gezegd dat je ze naar de salon moest terugbrengen, maar jij laat ze altijd in de smederij liggen.’

Met een nors gebaar wenkte hij zijn dochter en ze liepen de kamer uit. Eden keek naar moeder, die inmiddels volledig opging in het maken van kinderkleertjes. Alsof er niets ongewoons gebeurd was, alsof er geen huwelijksaankondiging geweest was. De kleine Thomas zat bij de haard met zijn houten soldaatjes te spelen, kirrend en kraaiend. Hij was nog maar twee. Even vergat Eden haar eigen hachelijke situatie en keek ze medelijdend naar het kind.

Ach broertje, wat staat jou nog allemaal te wachten?

Vermoeid legde ze haar verstelwerk weg en liep naar de tafel

waarop de lantaarn stond; het prachtige koper gaf het licht een betoverende, aanlokkelijke kleur. Vol bewondering bekeek ze het fraaie, ambachtelijke werk, waar zelfs haar vader even stil van geweest was.

‘Hij is dus een Schot.’ De ogen van moeder, zo grijs als de duiven die onder de dakrand nestelden, bleven peinzend op haar gezicht rusten. ‘Hij heeft een interessante naam. Die klinkt goed bij Eden, maar ook bij Elspeth.’

Eden voelde haar hals warm worden. *Eden... Ballantyne?* Ze voelde zich opgelaten bij die gedachte. Toch kon ze niet ontkennen dat het weinige wat ze over deze man wist haar aanstond. Hij had een fraaie naam, kon goed schrijven en had veel talent. Niet alle leerjongens waren zo rijk gezegend. Maar toch fluisterde ze: ‘Misschien is hij wel zo dik als een olifant en heeft hij geen tand meer in zijn mond.’

Moeder lachte zacht, wat maar zelden voorkwam. ‘Misschien is hij wel zo mooi als een zomerdag. Hij is in ieder geval gul, anders had hij niet zo’n fraai geschenk gestuurd. En hij is een wijs man. Hij heeft je vader al voor zich gewonnen voordat het werk begint.’

Maar als het werk eenmaal begon, zou hij dan wel blijven? Eden zuchtte. ‘Vader lijkt geen leerjongen te kunnen houden.’

‘Het ligt niet aan je vader dat er al twee leerjongens weggelopen zijn,’ antwoordde haar moeder. ‘George White was fysiek niet geschikt voor het vak... zo mager dat hij door de wind omgeblazen zou worden. En Bartholomew Edwards was zo dik als een olifant, maar volgens je zusje had hij minder hersens dan een luis.’

‘Vader heeft wel hulp nodig bij het smidsvuur.’

‘Inderdaad. Het gewest York is in opkomst en er is maar één goede smid.’ Met vaste hand rimpelde moeder de stof in terwijl ze de feiten op een rijtje zette. ‘Je vader wordt al ouder en het werk is zwaar. Elspeth is bijna eenentwintig en jij bent negentien. Het is tijd, hoog tijd, dat een van jullie zich verlooft.’

Verloven.

Het woord alleen al bezorgde Eden een huivering. Een man, *een*

echtgenoot, was naar hen op weg. Nog nooit had een man haar hart sneller doen kloppen... nog nooit had een man haar liefkozend aangeraakt. 'Dus het kindje zal ons lot bepalen.'

Moeder knikte. 'Je hebt gehoord wat je vader zei. Als het kindje eerst komt, zal Silas Ballantyne zich met Elspeth verloven. Zo niet, dan is hij voor jou bestemd. Er zijn ergere dingen in de wereld dan een gearrangeerd huwelijk, dochter.'

Eden keek op en zag het gezicht van haar moeder even betrekken, alsof ze zichzelf op een leugen betraptte. Riep hun hachelijke situatie van dit moment pijnlijke herinneringen bij haar op? In de loop van de jaren had Eden flarden opgevangen van roddelpraatjes over het huwelijk van haar ouders. Allerlei vage, onbegrepen toespelingen schoten haar nu weer te binnen en bijna kwam ze in de verleiding vragen te stellen die ze nooit had aangedurfd. Maar ze zei alleen: 'Weet deze man... meneer Ballantyne... dat er sprake is van een huwelijk?'

'Dat hij met een van jullie moet trouwen, bedoel je?' Moeder haalde haar mollige schouders op. 'Dat heeft je vader niet gezegd, maar die leerjongen is waarschijnlijk op de hoogte van die traditie.'

'Ik houd niet van zulke tradities.'

'Eden Rose!' Moeder verbleekte bij dit zeldzame blijk van opstandigheid. 'Heeft Margaret Hunter je die rebelse ideeën aangepaat, of Jemma Greathouse, met de boeken die ze jou leent?'

'Nee, moeder, ik wil alleen niet trouwen. Met wie dan ook.'

Moeder bekeek haar verbijsterd, alsof ze een vreemd natuursverschijnsel was. 'Wat zou je anders kunnen verlangen?'

Die onderzoekende vraag raakte Eden diep, al had ze haar antwoord klaar.

Ik verlang naar iets buiten de verstikkende benauwdheid van deze boerderij, ver van de woede van vader, de kritiek van Elspeth en de eindeloze eentonigheid van mijn leven.

Maar dat kon ze niet zeggen, zeker niet nu moeder naar haar tuurde alsof ze haar hart en ziel kon doorzien. Niemand mocht haar geheim te weten komen. *Niemand*. Ze kon maar beter voor-

zichtig zijn tot ze haar plan kon uitvoeren. En bidden dat het kindje eerder zou komen dan de leerjongen.

De volgende middag ging Eden bij het meertje in de weide staan en probeerde alles te bekijken door de ogen van een vreemde, de ogen van Silas Ballantyne. Maar aangezien ze hier geboren en getogen was, viel dat nog niet mee. Nu, vroeg in de winter, was haar omgeving niet bepaald aantrekkelijk. Het landschap was doods en kaal met veel huiverende eiken en iepen, lage stenen muurtjes en een stuk van de doorgaande weg, alles even grauw en grijs.

Zelfs het meertje zag eruit als een modderpoel: tot de rand toe vol geregend, maar beroofd van zijn helderblauwe kleur. Het was saai duifgrijs zoals alles om haar heen, als een weerspiegeling van haar saaie, uitzichtloze bestaan. Ze verlangde naar een beetje kleur. Haar ziel hongerde en dorstte ernaar. Maar zelf was ze geen haar beter; ze zag er volkomen nietszeggend uit met haar bruine wollen kleding, haar versleten leren schoenen en haar gerafelde door-deweekse hoed.

Haar blik dwaalde af naar het kerkje op de heuvel en in gedachten vulde ze aan wat daarachter lag, maar wat ze nu niet kon zien: een modderige weg, nog meer weiden en muurtjes, een paar boerderijen en dan het kleine gehucht Elkhannah met zijn korenmolens, school en een paar houten huisjes. Het dorp York, veel groter en drukker, lag daar vlak achter.

Hoewel ze net van het naburige landhuis, Hope Rising, kwam, zou ze het liefst meteen weer terug gaan. De heerlijke smaak van geïmporteerde thee en rozijnencakejes lag nog op haar tong, met dank aan Margaret Hunter, de huishoudster. Elke zondag kwamen ze bij elkaar om voor de pachters te zorgen die op het land van Hope Rising woonden. Bij de laatste telling waren dat er maar twintig, maar er was altijd wel iemand die behoefte had aan een mand met eten, een versterkend middel, een paar wanten of een vriendelijk gesprek.

Eden keek nog eenmaal over de oprijlaan in de richting van het grote huis, met een steek van verlangen. Maar in gedachten zag ze Elspeth daar staan, die haar verwijtend aankeek. Elk moment kon ze een standje krijgen.

‘Jij hebt nooit iets aan te merken op Hope Rising, maar des te meer op onze eigen boerderij,’ had haar zusje eens vol bitterheid gezegd.

Dat was de waarheid, gaf Eden in stilte toe. Ze was al haar hele leven dol op het land dat de familie Greathouse in bezit had, vol heuvels en bomen. Zelfs midden in de winter leek dit land nergens gebrek aan te hebben, behalve aan de modder die hun eigen stukje grond altijd bedekte. De geglazuurde bakstenen van het grote huis met het mansardedak glansden dieprood, warm als gloeiende houtskool. Ook alle bijgebouwtjes – de rokerij, de ijshuisjes, het toilet en de zomerkeuken – en de stenen van het tuinpad hadden diezelfde kleur. Zelfs de ingang met het fraai gekrulde smeedijzeren hek leek te glimlachen om de somberheid van de winter.

Hope Rising was het enige wat kleur gaf aan haar leven, dat ze altijd saai gevonden had. Zelfs zonder jonker David en zijn nichtjes vond ze het heerlijk op het landgoed. Vanaf haar kindertijd was ze daar altijd welkom geweest, en ze had zich er altijd thuis gevoeld. De kokkin stopte haar lekkere hapjes toe. De tuinman overlaadde haar met bloemen en stak een pioenroos of een roos in het knoopsgat van haar eenvoudige, zelfgemaakte jurkje. De stalmeester, die nu al jaren dood was, liet haar rijden op een pony die Tomkin heette. En zelfs de oude heer Greathouse, een raadselachtige, onvoorspelbare man die maar zelden glimlachte, vond het goed dat zijn neef en dochters met Elspeth en haar bevriend waren.

Maar zo zou het niet blijven. Inmiddels waren ze door de tijd en het lot uiteengedreven. De drie zusjes Greathouse waren naar een etiquetteschool in Philadelphia gegaan en echte dames geworden. David was zelfs naar Engeland vertrokken, naar een deftige school die Eton genoemd werd. Elspeth en Eden bleven achter in het gewest York en moesten hun gewone, saaie, zware leventje weer oppakken.

Eden zette de herinneringen van zich af en richtte haar aandacht op een rode kardinaalsvogel die op een takje zat. Ze bood waarschijnlijk een vreemde aanblik, zoals ze daar in gedachten verzonken bij het meertje stond. Als de leerjongen toevallig nu langs zou komen, zou hij haar een rare vinden. Of een hopeloze droomster, zoals Elspeth haar noemde. Die gedachte spoorde haar aan om snel het pad tussen de bomen te volgen dat naar de boerderij leidde, maar onderweg werd ze achtervolgd door een grotere zorg.

Wie van hen beiden zou met Silas Ballantyne trouwen?

Misschien hoefde ze zich daar geen zorgen over te maken. Misschien zou hij verdwalen in de bossen tussen Philadelphia en York. Of misschien werd hij de derde leerjongen die wegliep voordat zijn leertijd afgelopen was. Van al dat gepieker werd ze bijna duizelig, alsof ze te lang achter elkaar in kringetjes op het meertje geschaatst had, zoals ze als kind altijd deed.

Toen ze de ijsskoude weide half voorbij was, begon het te sneeuwen; de vlokken bedekten haar versleten cape als een fijn laagje kant. Vol verwondering en nieuwe hoop keek ze omhoog. O, als het sneeuwde, dan zou het landschap in kant getooid worden als een bruid! Als de leerjongen dan kwam, zou de hele omgeving sprookjesachtig lijken, zelfs haar ouderlijk huis.

Geen ellende te zien.

2

*Er kan heel wat van een Schot gemaakt worden,
als men hem jong vangt.*

Samuel Johnson

HET WINTERLANDSCHAP HAD veel weg van een oude man... of van een arme man als hijzelf, dacht Silas Ballantyne. Vol scherpe hoeken, knokig en dor, nooit helemaal op zijn gemak, rusteloos. Maar hij was rijk van geest, bracht hij zichzelf in herinnering voordat zijn zelfmedelijden wortel kon schieten. Hij bezat wat gereedschap. Een viool. Een visioen. En hij had bijna tachtig kilometer afgelegd in twee dagen, wat betekende dat hij nog geen vijftig kilometer van het gewest York verwijderd was. Als hij echt doorzette, zou hij daar morgenochtend kunnen zijn, maar zijn ruïn liep wat moeizaam, alsof hij pijnlijke hoeven had. Toen kwam de sneeuw, eerst in tere vlokjes, als een dun laagje bloem, daarna dik en dicht als ganzenveren.

In de avondschemering kneep hij zijn ogen tot spleetjes en tuurde in de verte. Daar zag hij licht... antwoord op zijn gebed. De geur van houtvuur en versgebakken brood kwam hem tegemoet en zijn maag kromp ineen. Hij zou een lief ding overhebben voor een bord stoofpot van schapenvlees met een paar haverkoeken. De scherpe herinnering aan zijn ouderlijk huis in de Schotse Hooglanden maakte hem melancholiek, dus zette hij die van zich af en zocht naar een beminnelijke gedachte. *De Heere heeft gegeven, de Heere heeft genomen, de naam des Heeren zij geloofd.* Vanavond leek de Almachtige een gevende God. *'Bethankit,'* mom-

pelde Silas, nog voordat hij het kleurige uithangbord zag wapperen in de wind.

The Rising Sun Tavern. Heel wat anders dan The Man Full of Trouble Tavern in Spruce Street in Philadelphia. Daar had hij elke zondag gebakken ham met zoetzure rozijnensaus gegeten met een glas appelbrandewijn, zijn enige overvloedige maaltijd per week. Hier rook hij gebakken zoete aardappels en ganzenvlees en nog iets wat hij niet kon benoemen... of betalen. Op de voordeur was een affiche gespijkerd; hij las de tekst vluchtig door zonder die serieus te nemen. Niet elke herberg maakte zijn beloftes waar. Herbergiers waren ook maar mensen, bedacht hij.

*Gasten dienen vriendelijk en hartelijk behandeld te worden
en gezond voedsel te opgediend krijgen,
en alle bedden, ramen, serviesgoed en bestek dienen in goede orde
gehouden te worden.*

Het zag er verleidelijk uit en Silas was moe. Hij maakte Horatio, zijn paard, vast aan de reling voor de herberg, pakte zijn geweer en zijn schoudertassen mee en liep de grote gelagkamer in, die blauw stond van de rook. Het was stampvol, en overal stonden speeltafels; het geratel van de dobbelstenen klonk als rammelende doodsbeenderen. Eerst wilde hij zijn paard stallen, bedacht hij.

‘Hoe gaat het, vreemdeling?’ bulderde een man vanachter een gebutste toog over het lawaai heen.

‘Goed genoeg,’ antwoordde Silas en liep naar hem toe. ‘Mijn paard is kreupel, daar moet ik even naar kijken.’

De man knikte, floot een van de knechten en bukte om te horen wat de jongen in zijn oor fluisterde. Met een nors gezicht ging hij weer rechtop staan. ‘De stal is vanavond al bijna even vol als de herberg. Dat heb je met die sneeuw. Wat hebt u nog meer nodig?’

‘Ik heb weinig geld,’ biechtte Silas op. ‘Misschien kan ik beter eerst voor mijn paard gaan zorgen.’

Zijn munten gingen de toog over en verdwenen ergens in de

plooien van het linnen schort van de herbergier. De man was ontzagwekkend groot, als het zeil van een schip. Silas probeerde hem niet aan te gapen. Hij deed een stap opzij toen de deur achter hem openging om een deftig gezelschap binnen te laten.

Een heer stooft naar binnen, gevolgd door drie vrouwen; zijn hoed van beverbont en de breedgerande hoeden en kleurige capes van de dames waren met sneeuw berijpt. Het drietal vrouwen gaapte Silas aan zonder een greintje preutsheid, alsof hij een paard op de veiling was. Hij voelde het bloed naar zijn hoofd stijgen. Hij verplaatste zijn geweer naar zijn andere arm en bestudeerde de vloer van de herberg; die bestond uit planken blank essenhout en donker notenhout, om en om, en werd helder verlicht door de houten en tinnen kroonluchters.

‘Ah, meneer Greathouse!’ De herbergier begroette de heer met een kleine buiging. ‘Waarom hebben we die eer te danken?’

‘Aan het weer, natuurlijk,’ antwoordde de jongeman humeurig en sloeg zijn hoed af tegen zijn knie. De sneeuw viel op de vloer, glinsterend als diamantjes. ‘Ik durf te wedden dat we hier tot Oudejaarsdag ingesneeuwd zitten. We halen Philadelphia vast niet eens.’

‘Dus u laat Hope Rising in de steek?’

‘Tot de ijsoogst. Het landgoed is veel te saai in de winter. Dat beweren mijn nichtjes tenminste.’ Hij wierp een spottende, quasi-medelijdende blik in hun richting. ‘Zij hunkeren naar de geneugten en verstrooiingen van de grote stad.’

De drie vrouwen begonnen te giechelen en te fluisteren. Silas keerde hun de rug toe; de geur van lavendel en de aanblik van hun gepoederde, vrouwelijke gezichten was hem teveel.

‘Ik heb nog één kamer voor u en uw gezelschap, maar die moet eerst eens goed opgeruimd worden.’ De herbergier wenkte een afgetobde serveerster. ‘Uw nichtjes kunnen in de damessalon wachten, dan laat ik Effie daar de maaltijd serveren.’

‘Goed.’ Greathouse knikte de vrouwen toe en ze verlieten de gelagkamer; het was duidelijk dat ze vaker in deze herberg kwamen. Hij bekeek de overige gasten taxerend en zijn blozende ge-

zicht ontspande zich. ‘Geef mij maar wat zij hebben... als er nog iets over is.’

Grinnikend liep de herbergier naar een deur aan de andere kant, waarschijnlijk de deur van de keuken. De etensgeuren werden nog sterker. Silas merkte opeens dat hij door en door vermoeid was. Hij verschoof zijn tassen en wachtte tot Greathouse, die nog altijd voor de deur stond, aan de enige overgebleven tafel ging zitten. Dan kon hij doorlopen en naar de stal gaan. Hoe koud het ook was, hij sliep veel liever in het hooi dan met vijf anderen in één bed in een kamer vol vlooiën.

‘Ga zitten, man.’ De heer – Greathouse – keek hem aan en wees naar een stoel.

De uitnodiging vervulde Silas met verbazing en achterdocht, maar hij aarzelde niet lang. Er waren nog maar twee zitplaatsen in de gelagkamer. Hij wilde de man niet beledigen door zijn aanbod te weigeren. Bovendien had hij nog geen zin om in de koude stal te gaan slapen, al moest hij wel voor zijn paard zorgen. Dat laatste legde hij even uit, nadat hij de uitnodiging beleefd aangenomen had. Hij ging zijn paard op stal zetten en kwam meteen terug. Vervolgens liet hij zijn tassen en geweer op de grond zakken en ging in de aangeboden stoel zitten, met uitzicht op de enorme stenen haard die de gelagkamer verwarmde. De vlammen wierpen een aangename, rosse gloed op de lage balken en de houten lambrisering van het vertrek.

‘Reis je naar het oosten of naar westen?’ vroeg Greathouse terwijl hij zijn mantel ophing aan een haak in de muur.

‘Naar het westen,’ antwoordde Silas en zette zijn versleten hoed af.

‘O ja? We hebben nog een man nodig op Hope Rising.’

‘Hope Rising?’

‘Het landgoed van mijn familie... mijn landgoed, bedoel ik.’ Even keek hij verbijsterd. ‘Soms vergeet ik hoe fortuinlijk ik ben. Mijn oom is vorig jaar overleden, hij ruste in vrede. Omdat hij drie dochters had en geen mannelijke erfgenaam, heb ik alles van hem geërfd.’

‘Dat vindt u vast niet erg,’ zei Silas laconiek.

Greathouse grinnikte. ‘Zijn vader, mijn grootvader, was kaper tijdens de Zevenjarige Oorlog. Daar is hij schatrijk mee geworden.’ Er klonk onmiskenbare trots door in zijn woorden. ‘Zijn eerste schip – een klein oorlogsschip – heette *Hope Rising*.’

‘Die naam ken ik,’ zei Silas rustig. Nu begon het hem te dagen. ‘In Philadelphia heb ik dat schip voor anker zien liggen, naast de *Sally* en de *Antilope*.’ *Slavenschepen*, dacht hij vol afkeer, en ineens had hij geen trek meer in eten.

‘O, ja, we doen zaken met Jamaica en in West-Indië, en af en toe meren we aan in Philadelphia. Maar die onfrisse zaken laat ik door mijn rentmeester afhandelen.’ Hij kneep zijn ogen tot spleetjes, wendde zijn blik af en begon snel weer over iets anders. ‘Je gaat naar het westen, zeg je? Je lijkt me een goede werkkraft.’

‘Ik heb een leercontract in het gewest York.’

‘Een leercontract?’ Verrast keek hij op en haalde zijn hand door zijn weerbarstige, stroblonde haar. ‘Je gaat toch niet toevallig naar Liege Lee, of wel?’

‘Jawel,’ antwoordde Silas. Op dat moment kwam de herbergier terug en zette een houten dienbord neer met dampend eten; op dat ene bord lag meer voedsel dan hij de laatste twee weken bij elkaar gezien had.

‘Twee kroezen bier en nog een bord eten,’ bestelde Greathouse zonder enig overleg. ‘Ik eet niet graag alleen.’

Silas haalde eens rustig adem en vroeg zich af wat zijn tafelheer eigenlijk wilde... en wat hij over Liege Lee wist.

Greathouse nam een hap vlees, kauwde bedachtzaam en bekeek hem met hernieuwde belangstelling. ‘Hoe lang duurt het nog voordat je zelf meestersmid bent?’

‘Een jaar, hooguit.’

‘Ik zou wel een goede smid kunnen gebruiken. Mijn landgoed grenst aan het land van de familie Lee, voor het geval, eh... dat je in de toekomst werk nodig zou hebben.’

Het tweede bord werd met een klap op tafel gezet. Hoewel hij besepte dat Greathouse naar hem keek, boog Silas zijn hoofd en

bad in stilte. Het rauwe gelach en het rollen van de dobbelstenen om hen heen klonk veel harder dan zijn zachte ‘amen’.

‘Zo, dus jij bent een godsdienstig man. Presbyteriaans, zeker.’ Greathouse glimlachte zuinig, bijna dreigend. ‘Voordat je tijd bij de familie Lee om is, kun je nog heel wat gebed gebruiken.’ Hij nam een slok bier.

Silas ging rechtop zitten; de insinuaties van die man bevielen hem niet. Maar hij hief zijn eigen kroes alsof hij een dronk uitbracht. ‘Als ze zo heidens zijn, moet ik ze misschien wel tot bekeering brengen.’

Greathouse schoot in de lach en spuugde bijna zijn bier uit. ‘Dat zou ik weleens willen zien. Hun jongste dochter heeft trouwens wel quakerneigingen.’

‘Zo zie je maar weer: God kan van een varkensoor een fluwe-len beurs maken.’

‘Ze is geen varken,’ mompelde Greathouse met zijn mond vol brood.

Glimlachend nam Silas nog een slokje bier en keek de jonge man tegenover zich, die zo rood werd als een biet, geamuseerd aan.

Greathouse stamelde: ‘Ik bedoel... de familie Lee woont vlak naast ons en eh... we komen elkaar wel eens tegen, zie je.’

‘Wie?’

‘Juffrouw Eden en ik.’

Juffrouw Eden. De landheer van Hope Rising was smoorverliefd, dat viel niet te ontkennen. Nu begon Silas zich op zijn gemak te voelen. Hij besloot zo veel mogelijk over de familie te weten te komen. ‘Dus ze hebben een dochter?’

‘Ja, zelfs meer dan één.’ Hij veegde zijn mond af met een servet, nog altijd met een gezicht alsof hij op diefstal betrapt was. ‘Maar de oudste is al een paar maanden ziek en komt de deur niet uit.’

Silas hoorde deze informatie bezorgd aan. Twee dochters te veel. Hij wilde geen afleiding, geen romantische verwickelingen. Hij moest gewoon zijn leertijd zien te voltooien. En zijn toekomst,

die niemand hem zou benijden, lag in het westen, ver voorbij het gewest York.

‘Er is ook nog een jonger broertje, en Louise Lee, de vrouw des huizes. De ouders woonden daar al in de tijd dat mijn oom Hope Rising bouwde, en dat is minstens dertig jaar geleden.’ Greathouse bestudeerde hem aandachtig. ‘Neem me niet kwalijk dat ik het zeg, maar voor een leerjongen ben je wel wat aan de volwassen kant.’

‘De oorlog kwam ertussen,’ zei Silas rustig. Hij keek naar zijn bord en sneed een hapje vlees af. Kon hij dit gesprek maar even gemakkelijk afbreken. Hij had er geen enkele behoefte aan om zijn persoonlijke geschiedenis te gaan vertellen. Het enige wat hem bezighield, was de familie Lee en de situatie waarin hij terecht zou komen.

Greathouse ging wat gemakkelijker zitten. ‘O ja, de oorlog. Zelf ben ik niet in dienst gegaan, omdat ik de erfgenaam ben. Mijn vader en oom hebben het mij verboden en iemand anders gedwongen dienst te nemen. Jij komt dus uit Philadelphia?’

‘Nee, uit Schotland.’

‘Dat had ik al begrepen, gezien je spraak. Ik zie dat je een viool bij je hebt. Hoe lang zou je ook alweer bij de familie Lee blijven?’

‘Hooguit een jaar, tenzij...’

De medelijdende glimlach verscheen weer. ‘Tenzij je de derde leerjongen wordt die voor zijn tijd weggaat?’

De derde?

Silas legde zijn vork neer. De rillingen liepen hem over de rug. Dit was hem niet verteld. Het ambachtsgilde had hem alleen een naam en adres gegeven. Liege Lee bij Elkhannah Creek in het gewest York van de staat Pennsylvania. Nu, na de oorlog, mocht hij blij zijn dat hij een plaats gevonden had, had hij gedacht. Bijna alle leerjongens in de koloniën hadden zich, net als hij, omwille van een premie aangesloten bij het rebellenleger. Nu waren ze allemaal op zoek naar een meester.

‘Als ik jou zo eens bekijk, durf ik te wedden dat Liege Lee zijn gelijke gevonden heeft,’ zei Greathouse met een zelfvoldane grijns.

‘En zoals ik al zei: mocht je in de toekomst werk nodig hebben, dan kun je altijd terecht op Hope Rising.’

Versterkt door de goede maaltijd en een goede nachtrust in de ijskoude stal begon Silas aan de laatste etappe van zijn reis. Het was dinsdagochtend, de laatste dinsdag van het jaar. Horatio was uitgerust en goed gevoed en liep zonder merkbare moeite door, ook al lag er vijftien centimeter sneeuw. Toch wenste Silas dat de reis nog veel langer zou duren, en dat hem aan het eind van de dag iets te wachten stond wat warm en zeker en goed was.

Aan de schaarse feiten die hij tijdens het avondeten van David Greathouse gehoord had, had hij eigenlijk niets. Liege Lee, de smid, was zo te horen een tiran. Hij had een vrouw, minstens één mooie, gezonde dochter en een zoontje. Twee leerjongens waren voortijdig weggelopen. Dat laatste kwam vaak genoeg voor. Meester en leerjongen konden het niet altijd met elkaar vinden. Leerjongens gingen er dagelijks vandoor. Zelf had hij dat ook weleens overwogen, maar het ging tegen zijn principes in. Nu dacht hij er ook weer over na, omdat hij zich zorgen maakte.

Misschien kon hij beter doorrijden en de familie Lee helemaal links laten liggen. Zijn ambitie lokte hem naar het westen, naar Fort Pitt, ver voorbij de grenzen van het gewest York. De dichtertelijke namen van de westelijke rivieren kwamen hem in gedachten; ze klonken hem als muziek in de oren. De Monongahela. De Allegheny. De Ohio. Allemaal indiaanse namen. Maar hoe graag hij ook wilde, hij kon niet verder naar het westen gaan voordat hij aan de voorwaarden van zijn contract voldaan had. Dat zou hij in de toekomst nodig hebben.

De boerderij van de familie Lee lag ongeveer vijf kilometer ten zuiden van Elkhannah Creek, had Greathouse hem verteld. Silas deed rustig aan en nam de vreemde omgeving goed in zich op. Hij reed onder een reusachtige eik door die hier en daar nog een blaadje had; de boom stond majestueus en stoer in de pas gevallen

sneeuw. Het landschap om hem heen was open en golvend, zo idyllisch dat het hem aan het zuiden van Engeland herinnerde. Heuvels en weidegrond alom, geen steile, ruige hellingen zoals in de Hooglanden, waar hij vandaan kwam. Hij had meer wildernis verwacht, een woeste en primitieve schoonheid, en voelde zich teleurgesteld.

Na verloop van tijd passeerde hij een sierlijk, smeedijzeren hek, zoals hij zelf in Philadelphia ook vaak gemaakt had, waarin een *H* en een *R* verwerkt waren. Hope Rising? Een lange oprijlaan slingerde tussen een overvloed van lindebomen door, maar het huis aan het eind van de weg kon hij niet zien. David Greathouse was een bemiddeld man, dus zijn huis zou wel groot en fraai zijn.

Opnieuw merkte hij dat zijn beeld niet klopte. Hij had niet verwacht dat hij zo ver in het westen sporen van beschaving en rijkdom zou aantreffen; hooguit wat bescheiden boerderijen. Even voelde hij zich volkomen gedesoriënteerd in de verblindend witte sneeuw. Hij kon niemand vragen welke kant hij op moest of hoe ver het nog was, want de enige voetstappen die hij zag, waren van Horatio en van hemzelf. Er stak een sterke westenwind op, jammerend als vrouwen bij een Schotse wake. Onzeker keek hij in westelijke richting.

Zijn blik viel op een meer met een dun laagje ijs erop, vlak achter een lage stenen muur. Het land van Greathouse, vermoedde hij. De landheer zou het hem vast niet kwalijk nemen als hij even ging zwemmen. Het meer was weliswaar heel wat anders dan de rivier de Tay uit zijn jeugd en het was ook geen zomer, maar hier moest hij het mee doen. Hij stonk naar paarden en hooi. Zo kon hij niemand onder ogen komen, zelfs geen tirannieke hoefsmid.

Een kwartier later was hij schoon, al had hij kippenvel over zijn hele lichaam. Snel trok hij een schoon linnen overhemd, een ruwe kniebroek en dikke wollen kousen aan, met zijn versleten laarzen, en hij was maar al te blij toen hij zijn gerafelde overjas er weer overheen kon doen. Aan zijn baard van twee dagen kon hij weinig doen, want hij had geen scheermes. Ergens onderweg was hij zijn scheerspullen en kam verloren toen Horatio struikelde en

hem in een greppel deed belanden. Gelukkig was hij nauwelijks gewond geraakt; alleen zijn trots was gekwetst.

Nu liep hij door. Hij keek goed naar struiken en stenen die in de sneeuw nog te zien waren en luisterde of hij het galmende geluid van een hamer op ijzer hoorde. Dikke sneeuwvlokken begonnen naar beneden te dwarrelen en zijn natte haar bevroor in de bijtend koude wind. Vierhonderd meter verder kreeg hij een boerderij in zicht. Hij wist zeker dat de familie Lee daar woonde, want Greathouse had hem verteld waaraan hij de boerderij van de smid kon herkennen: een opvallende, smeedijzeren windwijzer boven op een grote stal. De smederij stond er pal naast; uit de schoorsteen kwam rook. Het huis zelf was groot, maar eenvoudig, opgetrokken uit kalksteen die hier in de buurt te vinden was. De velden eromheen waren kaal en grauw; het geheel zag eruit als een oude, gerafelde lappendeken.

Zou de familie Lee hem verwachten? Hadden ze zijn brief wel ontvangen? Of de lantaarn? Het was veel te stil daar beneden. Er blafte zelfs geen hond. De onheilspellende woorden van David Greathouse en zijn eigen, Schotse boerenverstand riepen een knagende bezorgdheid bij hem op over alles wat hem te wachten stond. Toen kreeg zijn geloof de overhand.

Vader in de hemel, U hebt me naar deze plaats geleid. Dank U dat ik veilig en wel aangekomen ben. Mogen Uw plannen hier in vervulling gaan, wat die ook inhouden.